

Op reis met Erkin

Erkin - Antiek glas in Ming-schaal
Olieverf op paneel | 2022 | 41,5 x 52 cm
Afbeelding 1

Kunstschilder Erkin (1957) is al tientallen jaren verknocht aan Haarlem. Op loopafstand van het Frans Hals Museum werkt de kunstenaar aan zijn serene stillevens, waarin de invloed van Hals en andere zeventiende-eeuwse collega's goed te zien is. Maar Erkins schilderijen omvatten nog zoveel meer invloeden. Ze zijn stille getuigen van een reis langs de zijderoute.

Oezbekistan

Erkin werd geboren in Oezbekistan, een land in Centraal Azië. Zo rond 500 v.C. werd dat gebied bevolkt door de Scythen, een mengeling van allerlei culturen en volken. Eenmaal gesetteld bouwden ze daar een vruchtbaar irrigatienetwerk aan de rivieren. Grote steden bloeiden op, en groeiden in rap tempo toen handelaren in Oost-Azië zijde begonnen te exporteren.

Het gebied dat nu Oezbekistan heet, zou eeuwenlang profiteren van de zijderoute tussen Azië en Europa. Niet alleen het zeldzame zijde, maar ook lakwerk, glas, porselein, dadels en saffraan reisden door het gebied. De zijderoute laat er nog altijd haar sporen na.

China

Chinees porselein was eeuwenlang een gewild product. Het materiaal is flinterdun en, mits goed gebakken, bikkelhard. Het witte goed werd meer dan duizend jaar geleden ontwikkeld in China, en werd al snel een ware rage. Ook in Europa, waar het recept tot ver in de zeventiende eeuw onbekend was. De Europeanen waren daarom afhankelijk van handelaren, die via de zijderoute duizenden kilometers overbruggen. Eeuwenoud Chinees porselein, nu ook steeds te vinden in Oezbekistan, vindt haar weg naar bijna al Erkins schilderijen. Bijvoorbeeld in *Antiek glas in Ming-schaal* (afbeelding 1) en *Stilleven met Rode Klif-kom* (afbeelding 2). De Chinese Ming-dynastie duurde van 1368 tot 1644 en staat bekend om haar verfijnde porselein, gebakken in de keizerlijke ovens. Hij portretteert de vele schilderijen met liefde en zorg; een kunstwerk in een kunstwerk.

Erkin - Stilleven met fruit in Delftse kom
Olieverf op paneel | 2022 | 43 x 31 cm | Afbeelding 3

Erkin - Stilleven met Rode Klif-kom
Olieverf op paneel | 2022
37 x 44,5 cm | Afbeelding 2

Erkin studeerde in 1977 af aan Kunstacademie in Tasjkent, Oezbekistan. Daarna volgde hij de opleiding Filmacademie VGIK (Art director) in Moskou. De kunstenaar exposeerde de afgelopen decennia in binnen- en buitenland, waaronder in het Archeologisch Museum Haarlem, Museum Mahimann in Appingedam, Museum Zutphen en bij verschillende gerenommeerde kunstbeurzen, waaronder PAN Amsterdam.

Turkije

Een ander veel verhandeld element dat vaak opduikt in Erkins schilderijen, is de kleurrijke tulip, zoals te zien in *Stilleven met Rode Klif-kom* (afbeelding 2). Tegenwoordig wordt de bolplant vooral geassocieerd met Nederland, maar van oorsprong groeit de tulip in Azië en gebieden ten zuidoosten van de Middellandse Zee. Zo rond het jaar duizend begonnen de Perzen de plant te cultiveren, maar de tulip werd in Europa pas echt populair toen diplomaten de bloemen zagen aan het hof van het Ottomaanse Rijk, dat onder andere het huidige Turkije omvatte. In de zestiende eeuw ontstond er een ware tulipenmanie. Koortsachtig werd er gespeculeerd in tulpenbollen, totdat één bol uiteindelijk zoveel waard kon zijn als een leuk grachtenpandje. De markt stortte binnen een paar weken volledig in, maar nog altijd worden de tulpen in Nederland gekweekt en verkocht, hoewel de investering in een bosje tulpen tegenwoordig aanzienlijk minder risicovol is.

Nederland

Nederlandse invloeden komen volop voor in Erkins werk. Zo laat hij zich beïnvloeden door de dramatische lichtval van zeventiende-eeuwse collega's als Adriaen Coorte, Pieter Claesz en Willem Claesz Heda. Een ander typisch Nederlands element is te zien in *Stilleven met fruit in Delftse kom* (afbeelding 3). Aan het einde van de zestiende eeuw waren Nederlandse consumenten naarstig op zoek naar een goedkoper alternatief voor het peperdure Chinese porselein. Honderden Delftse aardewerfabrieken sprongen in op de vraag. Ze produceerden blauwwit aardewerk dat Chinees porselein imiteerde. Soms doen ook de schilderijen denken aan die van Chinees porselein, zoals in *Stilleven met fruit in Delftse kom*. Maar vaak waren de schilderijen juist oer-Hollands, met molens, koeien en grachtenpanden. Ongeveer honderd jaar lang was Delfts blauw ongekend populair, totdat de industrie rond 1800 werd weggevaagd door de import van het populaire aardewerk uit Engeland. Maar in Erkins schilderijen beleeft Delfts blauw nog steeds haar glorie dagen. Gecombineerd met tulpen, fruit, oud glas en Chinees porselein wekken Erkins schilderijen de zijderoute weer even tot leven.

